

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Keskeyttämisen vähentäminen ja läpäisyn edistäminen toisen asteen koulutuksessa

Oppivelvollisuuden laajentaminen,
seurantaryhmän kokous 5.3.2020

Keskeyttäminen ja läpäisy - selvityksiä

Ammatillinen koulutus

- [Siirtymien vaikutus koulutuspolun eheyteen](#) (OPH 2019:1)
- [Hyvinvointijohtaminen ammatillisessa oppilaitoksissa julkaisu](#) (OPH 2019:13a)
- [Ammatillisen koulutuksen läpäisyn määrällisen seurannan selvitys lukuvuodelta 2016-2017](#) (OPH 2018:2)
- [Läpäisyn edistäminen ammatillisessa peruskoulutuksessa](#) (OPH-640-2017)
- Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma. Laadullinen ja määrällinen seuranta vuonna 2014. (OPH 2015:3)
- Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma. Seurantatutkimuksen raportti 2013. (OPH 2014:7)
- Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma vuosina 2011–2012. Seurantatutkimuksen raportti. (OPH 2013:5)

Keskeyttäminen ja läpäisy -selvityksiä

Muita selvityksiä

- [Toisen asteen koulutuksen kustannukset opiskelijoille – vaihtoehtoja kustannusten pienentämiseksi](#) (OKM 2018:21)
- [Toisen asteen koulutuksen koulutuskustannuksia koskevasta selvitys](#) (OPH 2018)
- [Opinpolut ja pientareet – Nuorisobarometri 2017](#)
- [Suomen virallinen tilasto \(SVT\): Opintojen kulku](#) (verkkojulkaisu, koulutus 2019)
- [Suomen virallinen tilasto \(SVT\): Koulutuksen keskeyttäminen](#) (verkkojulkaisu)

Keskeyttämisen lukuja

- Keskeyttäneiden osuudet eroavat eri selvityksissä laskentatavan mukaan.
- Lisäksi on huomioitava, että keskeyttäneissä on kokonaan koulutuksessa keskeyttäneiden lisäksi nk. positiivisesti siirtyneitä opiskelijoita (esimerkiksi opiskelijan siirtyminen toiselle kouluasteelle).
- Tilastokeskuksen koulutustilastojen mukaan: 2016-2017 nuorille suunnatussa ammatillisessa koulutuksessa keskeytti 7,4 % ja nuorille suunnatussa lukiokoulutuksessa 3,1%. Kun huomioidaan positiiviset siirtymät vastaavat luvut ovat **ammatillinen 6,7%** ja **lukio 1,6 %**.
- Ammatillisen koulutuksen läpäisyn määrällinen seuranta selvityksen mukaan 2016-2017 keskeyttäneiden keskiarvo 11,4%. Kun huomioidaan positiiviset siirtymät, **alle 19-vuotiaiden vastaava luku oli 5 %**. Alle 19-vuotiaiden osuus positiivisista siirtymistä on suuri (oppilaitoksen sisäisistä siirtymistä 75 % sekä muuhun koulutukseen ja tukipalveluihin 60%).
- Nuorisobarometrin haastatteluaineistossa (15-29-vuotiaat) 17% jättänyt kesken tutkintoon johtavan koulutuksen. Vastaava luku aineistossa **15-19 –vuotiailla 4 %**.
- Vaihteluita eri aloilla ja koulutuksen järjestäjien kesken. Ammatillisen koulutuksen läpäisyn määrällinen seuranta: alle 19-vuotiaiden keskeyttäneiden osuudet vaihtelivat eri aloilla 5,8-9,3 % välillä (vaihteluväli 20-24 –vuotiailla 2,1-38,7) ja koulutuksen järjestäjien välillä 3,6-21,0 %.
- Siirtymä perusopetuksesta toiselle asteelle toteutuu pääasiassa hyvin.

Nostoja selvityksistä

- Toimenpiteiden kohdentaminen niihin koulutuksen järjestäjiin, joilla keskeyttämisaste keskimääräistä suurempi
 - Koulutuksen järjestäjät, jotka ovat tehokkaasti edistäneet koulutuksen läpäisyä ja keskeyttämisen ehkäisyä ovat saaneet pienennettyä keskeyttämisasteen noin 5 %:iin
- Keskeyttämisen kannalta riskiryhmiä
 - Yli 20-vuotiaat (keskeyttäneitä: 20-24-vuotiaat 25,1%, 25-29-vuotiaat 23,9% ja **alle 19-vuotiaat 5 %**)
 - Erityisopiskelijat (yleisissä ammatillisissa oppilaitoksissa)
 - Kieliryhmät (muuta kuin suomen tai ruotsin kieltä puhuvat)
 - Sukupuoli (naiset eroavat herkemmin miesvaltaisilla aloilla ja miehet naisvaltaisilla)
- Keskeyttämisessä tulisi huomioida erityisesti kaksi opintojen ajankohtaa
 - Ensimmäisten työssäoppimisjaksojen alkaminen (vaatimustaso nousee ja mittaa opiskelijan motivaatiota ja valmiuksia sekä ”työhön karkaaminen”)
 - Opintojen loppuvaihe (rästiin jääneet opinnot ja valmistumisen pelkääminen)
- Koulutusalan tai tutkinnon yleinen vetovoima, hakijoiden määrä ja opiskelijoiden lähtötaso korreloi hyvin keskeyttämisenusteisiin.
- Koulutusosalalle kohdistettujen resurssien ja tuen määrä näkyy keskeyttämisluvussa.
- Korkeasti koulutettujen vanhempien lapset läpäisevät lukiokoulutuksen sekä toisen asteen ammatillisen koulutuksen nopeammin. Vanhempien korkea koulutus paransi sekä tyttöjen että poikien todennäköisyyttä läpäistä koulutus tavoiteajassa.

Keskeyttämisen syitä

- Keskeyttämisen syitä on vaikeaa tulkita johtuen syiden erilaisista luokitteluista
- Ammatillisen koulutuksen osalta suurimpana keskeyttämisen syynä oli henkilökohtaiset syyt
- Koulutuksen välittömät kustannukset harvoin keskeyttämisen ainoa syy.
- Keskeyttäminen nähtiinkin selvityksissä erilaisten syiden vyyhtinä, jossa yksittäinen syy lopulta aiheutti varsinaisen opintojen keskeyttämisen
- Ammatillisessa koulutuksessa keskeyttämisen syitä mm. opiskelijakuntoisuuden lasku, jaksamisvaikeudet, motivaation puute, elämönhallinnan ongelmat, mielenterveysongelmat, päihteiden (kasvavasti huumausaineet) käyttö, väärän alan valinta, oppimisvaikeudet, elämäntilanteen muutokset, raha-asiat, töihin meno, kotiin vetäytyminen, epämääräinen ”ajelehtiminen”
- Kaikkien opiskelijoiden kohdalla (Nuorisobarometri 2017) keskeyttämisen syiksi nousi mm. väärän alan valinta, puutteellinen tuki opinnoissa, rahanpuute, oppilaiden ja opettajien välit ja pitkä koulumatka

Vähentäviä tekijöitä ja tehtyjä toimia

- Keskeyttämistä vähentävinä tekijöinä on nähty mm monipuoliset oppimisympäristöt, erityisopetus- ja –ohjaajat, paikalliset työelämäsuhteet ja koulutustarpeet, opetuksen työelämäpainotteisuus, opettajien työelämäosaaminen ja koulutusalan vetovoima
- Opintojen keskeyttämisen yhteydessä tärkeää puhua myös opintoihin kiinnittymisestä
- Ammatillisen koulutuksen reformi, henkilökohtaistaminen ydinprosessina, HOKS
- Asuntolassa asuvilla ja erityisoppilaitoksissa opiskelevilla vähemmän keskeyttämisä

Hyvinvointijohtaminen ammatillisissa oppilaitoksissa (OPH 2019:13a)

- Julkaisussa esitellään käytännön johtamistyössä esiin tulleita näkökulmia ja konkretisoidaan esimerkein sitä, miten oppilaitoksissa johdetaan hyvinvointiin liittyviä asioita ja osaamisen kehittymistä. Nämä vaikuttavat suoraan läpäisyyden ja keskeyttämisen vähenemiseen. Kyseessä on asiakaslähtöisen johtamismallin luominen, jonka avulla varmistetaan sekä opiskelijoiden että henkilöstön hyvinvointi.
- Julkaisuun on haastateltiin kolmen koulutuksen järjestäjän johtoa ja asiantuntijoita. Näiden järjestäjien läpäisyaste on korkea ja keskeyttämiset sekä eroamiset kansallisesti alhaisella tasolla. Näillä koulutuksen järjestäjillä on systemaattisesti ja tavoitteellisesti keskitytty hyvinvoinnin ja osaamisen tavoitteelliseen johtamiseen.
- Koulutuksen järjestäjän kokemuksen toimivat hyvinä käytänteinä myös muille koulutuksen järjestäjille

Meneillään olevia ja tehtyjä toimia

- [Tällä hetkellä on käynnissä Zoomi – sujuvia siirtymiä –hanke](#), (5/2019-12/2021), jonka koordinoimissa hankkeissa kehitetään oppijoiden koulutuspolkua varmentavia sekä sujuvoittavia palvelu- ja toimintamalleja.
- [Zoomi – sujuvien siirtymien kansallinen koordinointi –hankkeen](#) (8/2015–4/2019) koordinoimissa hankkeissa tuotettu 46 koulutuksen/tutkinnon suorittamisen aikana tapahtuviin siirtymiin liittyvää hyvää käytäntöä.
 - [Lapin koulutusneuvonta](#) (Lapin TNO-palvelut), [Moniammatillinen ohjausmalli Ekamissa](#) (Carry on), [Siirtymävaiheen opinto-ohjaus](#) (Siirtymät sujuviksi SISU), [Avoimet ammatilliset opinnot –palvelu](#) (AAVA – Avoin väylä ammattiin), [Kohti koulutusta](#) (Nojat – Nuorten ohjaaminen ja auttaminen tulevaisuuteen), [Verkko-opintokokonaisuudet ammatillisen opiskelijan siirtymävaiheeseen](#) (Siirtymät sujuviksi SISU)
- Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma on ollut osa koulutustakuun toteutusta. Ohjelmassa on kohdistettu ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjille neljän vuoden aikana (2011–2014) yhteensä 16 miljoonaa euroa valtionapuna. Ohjelman loppuvaiheessa mukana on ollut 25 hanketta, 55 ammatillisen koulutuksen järjestäjää. Tehostamisohjelma ulottuu vuoden 2015 loppuun saakka. Katso lisää [Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma, arviointiraportti](#) ja [Läpäisyn tehostamisohjelman historiikki – muistikuvia ja hyviä käytäntöjä](#)

Selvityksissä esille tulleita kehittämistarpeita

Siirtymien vaikutus koulutuspolun eheyteen (2019)

- Opiskeluhyvinvoinnin ja osallisuuden kehittäminen organisaation kaikilla tasoilla
- Opetushenkilökunnan ohjaus- ja erityisen tuen osaamisen jatkuva kehittäminen
- Hankerahoituksen muuttaminen strategiarahoituksen suuntaan koulutuksen järjestäjien toiminnan kehittämiseksi

- Yksilöllisissä opintopoluissa lähiopetusta on riittävästi suhteessa oppijan tavoitteisiin ja tarpeisiin
- Menetelmien kehittäminen opiskelijan työelämässä oppimisen tueksi
- Sujuvissa siirtymissä menetelmien kehittäminen riskiryhmiin kuuluville ja tukea tarvitsevien huomioimiseksi sekä jatkuvan haun käytänteiden kehittäminen
- Tasalaatuisuus lukion kanssa

Ammatillisen koulutuksen läpäisyn määrällisen seurannan selvityksessä lukuvuodelta 2016-2017 :

- Opintojen läpäisyn jatkuva seuraaminen ja nopea puuttuminen ongelmakohtiin
- Kirjaamiskäytäntöjen ja eron syiden tunnistaminen sekä kirjausten yhdenmukaistaminen
- Eroamisen kannalta kriittisten ryhmien ja riskitekijöiden tunnistaminen (ikä, kieli, sukupuoli, erityisopiskelijan status ja työssäoppimisen aloittaminen)